

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 17/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Eugenom Kostovčíkom, advokátska kancelária, Gelnická 33, Košice, vo veci namietaného porušenia čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 20 S 14/2016 a jeho uznesením z 9. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2017 osobne do podateľne doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského

súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 S 14/2016 a jeho uznesením z 9. októbra 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 zo 6. decembra 2016 bolo na základe žaloby sťažovateľa ako žalobcu zrušené rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „riaditeľstvo“) z 18. decembra 2015. Následne sťažovateľ požiadal o priznanie všetkých trov súdneho konania podľa § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Požiadavku odôvodnil tým, že Daňový úrad Žilina v rozpore s právnym záverom predchádzajúceho (skoršieho) rozsudku krajského súdu sp. zn. 20 S 89/2009 z 20. novembra 2012 bez toho, aby došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu rozhodnutím zo 17. júna 2015 vyrubil sťažovateľovi z rovnakých dôvodov a v rovnakej výške rozdiel dane za IV. štvrťrok 2007.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 vydaným vyšším súdnym úradníkom boli sťažovateľovi priznané trovy právneho zastúpenia advokátom podľa tarifnej odmeny. Požiadavku, aby súd uložil riaditeľstvu nahradiť sťažovateľovi všetky trovy súdneho konania podľa § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, teda popri tarifnej odmene aj zmluvnú odmenu, krajský súd neakceptoval. Podľa jeho názoru ustanovenie § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku po 30. júni 2016 nie je možné v danej veci vôbec aplikovať, a to ani s poukazom na § 491 ods. 2 druhú vetu Správneho súdneho poriadku. Napadnuté rozhodnutie riaditeľstva bolo zrušené podľa § 191 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia riaditeľstva pre nedostatok dôvodov, teda z odlišného dôvodu, než z akého došlo k zrušeniu skoršieho rozhodnutia rozsudkom sp. zn. 20 S 89/2009 pri aplikácii § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku. Krajský súd poukázal aj na uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 466/2011-14, v zmysle ktorého odmena advokáta, ktorej náhrada sa priznáva proti inej fyzickej osobe alebo právnickej osobe, sa určuje vždy podľa ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) o tarifnej odmene. S poukazom na vyhlášku dospel k záveru, že ako trovy právneho zastúpenia je možné priznať len jeden druh odmeny, a to tarifnú odmenu.

Proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 z 26. júna 2017 bola podaná sťažnosť. Sťažovateľ namietal, že krajský súd prechodné ustanovenie § 491 ods. 2 Správneho súdneho poriadku vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku po právnej stránke posúdil nesprávne. Sťažovateľ pritom poukazoval na právny názor ústavného súdu (sp. zn. I. ÚS 238/04), podľa ktorého na vznik právnych vzťahov existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, resp. na právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, sa použije zrušená právna norma. Aplikuje sa tu princíp ochrany právnych vzťahov, ktoré vznikli v minulosti, a dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita. Trovy konania, náhrady ktorých sa sťažovateľ domáha, sa vzťahujú k úkonom, ktoré nastali pred nadobudnutím účinnosti Správneho súdneho poriadku a účinky týchto právnych úkonov musia zostať zachované. Sťažovateľ ďalej namietal, že podmienky pre uplatnenie postupu podľa § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku sú splnené tým, že správny orgán bez toho, aby došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu, sa odchyľil od právneho názoru vysloveného v skoršom rozsudku krajského súdu, a nie zrušením rozhodnutia z tých istých dôvodov. Podľa sťažovateľa závery z uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 466/2011-14 nemožno v jeho právnej veci aplikovať, pretože ústavný súd neriešil problematiku trov konania podľa ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Daná úprava je totiž osobitnou úpravou, ktorá sa vzťahuje len na rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov, teda na konanie podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 z 9. októbra 2017 vydaným sudcom bola sťažnosť zamietnutá. Podľa názoru krajského súdu v zmysle § 491 ods. 2 Správneho súdneho poriadku zostal zachovaný právny účinok úkonu, ktorý urobil právny zástupca sťažovateľa za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. samotný úkon právnej služby advokáta, no o nároku na náhradu trov bolo rozhodnuté už za účinnosti Správneho súdneho poriadku, a preto je potrebné aj o výške náhrady za tento úkon rozhodovať podľa Správneho súdneho poriadku, teda podľa právnej úpravy účinnej ku dňu rozhodovania o výške trov. S úkonom právnej služby vykonaným za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku ešte

automaticky nevzniká ďalší nárok, a to nárok na náhradu trov v súvislosti s týmto úkonom. Tento nárok totiž vzniká až rozhodnutím súdu o náhrade trov konania.

Ako to zo sťažnosti vyplýva, platný Správny súdny poriadok neumožňuje priznať úplnú náhradu trov konania v prípade, ak po súdnom zrušení rozhodnutia správneho orgánu došlo k vydaniu nového rozhodnutia, ktoré súd na základe novej žaloby opäť zrušil preto, že sa správny orgán odchýlil od právneho názoru vysloveného v prvom rozsudku súdu. Súd v takom prípade môže podľa § 191 ods. 6 druhej vety Správneho súdneho poriadku uložiť orgánu verejnej správy pokutu, no ani v tom prípade nemožno priznať ako úplnú náhradu trov zmluvnú odmenu.

Krajský súd uvádza, že uzavretím zmluvy o poskytnutí právnej pomoci sa zakladá právny vzťah medzi klientom a advokátom, teda dohoda klienta s advokátom o poskytnutí právnej pomoci honorovanej zmluvnou odmenou sa môže dotýkať len účastníkov týmto úkonom založeného právneho vzťahu. Správny súd však na priznanie nároku na náhradu trov konania používa iné kritériá, a to zásadu úspechu v konaní, resp. zrušenie napadnutého rozhodnutia a nie je viazaný dohodou o zmluvnej odmene uzavretou medzi účastníkom a jeho právnym zástupcom. Tento procesný postup súdu sa vzťahuje nielen na priznávanie náhrady trov podľa § 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, ale aj podľa § 167 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, teda aj na prípady, v ktorých súd prizná úplnú náhradu trov konania. Právne irelevantný je tiež predmet prieskumu (či ide o poskytnutie právnej služby v konaní o žalobe alebo v inom type konania v správnom súdnictve), pretože konkrétny predmet prieskumu tú skutočnosť, že dohoda o zmluvnej odmene za stanovených podmienok zaväzuje len účastníkov tejto dohody, žiadnym spôsobom neovplyvňuje.

Podľa názoru sťažovateľa uznesením krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 z 9. októbra 2017 došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu.

Podľa ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak po zrušení rozhodnutia správneho orgánu došlo k vydaniu nového rozhodnutia, ktoré sa k novej žalobe opäť zrušilo preto, že sa správny orgán odchýlil od právneho názoru vysloveného v prvom

rozsudku bez toho, aby došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu, uloží súd správne orgánu, aby žalobcovi nahradil všetky trovy súdneho konania. Keďže krajský súd v uznesení sp. zn. 20 S 14/2016 z 9. októbra 2017 nepopiera tvrdenie sťažovateľa, že podmienkou pre postup podľa § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nie je, že rozhodnutie orgánu verejnej správy sa musí zrušiť z tých istých dôvodov, sťažovateľ toto svoje tvrdenie považuje za nesporné.

Ustanovenie § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ako súčasť jeho piatej časti bolo zaradené do Občianskeho súdneho poriadku s účinnosťou od 1. januára 1992. Ak by zámerom novely Občianskeho súdneho poriadku bolo ponechať aj pre účely správneho súdnictva všeobecnú úpravu trov konania uvedenú v ustanoveniach § 137 a § 151 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, potom by nebolo potrebné osobitne riešiť náhradu trov konania v prípadoch, keď po zrušení rozhodnutia správneho orgánu došlo k vydaniu nového rozhodnutia, ktoré sa na základe novej žaloby opäť zrušilo preto, že sa správny orgán odchytil od právneho názoru vysloveného v prvom rozsudku súdu bez toho, aby došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu.

Sťažovateľ namieta, že krajský súd ustanovenie § 18 ods. 1 vyhlášky vo vzťahu k ustanoveniu § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nesprávne právne posúdil. Podľa tohto ustanovenia odmena advokáta, ktorej náhrada sa priznáva proti inej fyzickej osobe alebo právnickej osobe, sa určuje vždy podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene, na čo je právny zástupca povinný klienta vopred upozorniť. Zo znenia ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že súd v prípade postupu podľa tohto ustanovenia neurčuje výšku odmeny advokáta, ale ukladá správne orgánu povinnosť, aby žalobcovi nahradil všetky trovy súdneho konania. Z uvedených dôvodov pojem „všetky trovy súdneho konania“ nemožno spájať výlučne s určením odmeny advokáta podľa ustanovenia vyhlášky o tarifnej odmene. Podľa názoru sťažovateľa z § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku jednoznačne vyplýva povinnosť nahradiť sťažovateľovi všetky trovy súdneho konania a pri takomto znení pri žiadnej novej interpretácii tohto ustanovenia nemožno prijať záver, že „všetky trovy súdneho konania“ sú len trovy konania určené tarifnou odmenou. Ak súd v zmysle ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku má povinnosť uložiť žalobcovi nahradiť všetky trovy súdneho konania a súčasťou

tejto náhrady bude aj zmluvná odmena advokáta dohodnutá v súlade s vyhláškou, potom súd nepostupuje v rozpore s ustanovením § 250k ods. 2 ani v rozpore s iným ustanovením Občianskeho súdneho poriadku, ale naopak, v súlade s ním. Krajský súd toto ustanovenie vyložil a aplikoval v extrémnom rozpore s jeho znením a posúdil ústavne neakceptovateľným spôsobom.

Ak pojem „všetky trovy súdneho konania“ z ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku je možné interpretovať tak, že ide len o tarifnú odmenu, potom ide o nejasný právny predpis, ktorý nemožno aplikovať v neprospech zákonom zaručených subjektívnych práv sťažovateľa.

V ustanovení § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ide o sankciu za to, že správny orgán nerešpektoval právny názor súdu vyslovený v jeho skoršom rozsudku. Ak by sa akceptoval výklad krajského súdu, potom by v uvedenom ustanovení nešlo o žiadnu sankciu, pretože aj v prípade splnenia podmienok pre postup podľa tohto ustanovenia by súd uložil povinnosť uhradiť trovy konania len vo výške tarifnej odmeny, teda podľa § 151 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, čím by sa úplne poprel účel, podstata a zmysel ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa ustanovenia § 491 ods. 2 Správneho súdneho poriadku právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 z 9. októbra 2017 vyplýva, že zásadnou právnou formuláciou, na ktorej krajský súd založil záver o neaplikovateľnosti ustanovenia § 491 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, je tvrdenie, že s úkonom právnej služby vykonaným za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku automaticky nevzniká nárok na náhradu trov konania. Tento nárok vznikol podľa krajského súdu až jeho rozhodnutím podľa Správneho súdneho poriadku, a preto bolo potrebné o výške náhrady za

tento úkon rozhodovať podľa Správneho súdneho poriadku, teda podľa právnej úpravy účinnej ku dňu rozhodovania o výške trov.

Sťažovateľ namieta, že krajský súd ustanovenie § 491 ods. 2 Správneho súdneho poriadku vo vzťahu k ustanoveniu § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nesprávne právne posúdil. Nie je totiž možné zamieňať vznik právneho vzťahu a rozhodovanie o právnom nároku. Nárok sťažovateľa nevznikol až rozhodnutím súdu podľa Správneho súdneho poriadku, ale za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, preto aj napriek novej právnej úprave zostávajú jeho účinky zachované, čím sťažovateľovi zostalo zachované právo na rozhodnutie o ňom. Z ustanovenia § 491 ods. 2 Správneho súdneho poriadku síce vyplýva, že tento platí aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, ale to nebráni súdu rozhodnúť podľa § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keďže právne úkony a ich účinky zostávajú zachované.

Právny záver vyplývajúci z uznesenia krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 z 9. októbra 2017 je v extrémnom rozpore s niektorými nálezmi ústavného súdu (PL. ÚS 3/09, PL. ÚS 11/2010, I. ÚS 238/04), pretože zásadne mení režim právnych vzťahov, ktoré vznikli v minulosti, a nepriznaním právnych nárokov z týchto právnych vzťahov zakladá systém pravej retroaktivity, ktorá je v rozpore s princípmi právneho štátu.

Výklad ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku zo strany krajského súdu popiera účel, podstatu a zmysel tohto ustanovenia, ktoré sledovalo priznaním nároku na náhradu všetkých trov konania osobitne riešiť trovy konania v prípadoch, keď po zrušení rozhodnutia správneho orgánu došlo k vydaniu nového rozhodnutia, ktoré sa na základe novej žaloby opäť zrušilo preto, že sa správny orgán odchyľil od právneho názoru vysloveného v prvom rozsudku súdu bez toho, aby došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu. Obdobne aj výklad ustanovenia § 491 ods. 2 Správneho súdneho poriadku zo strany krajského súdu popiera účel, podstatu a zmysel tohto ustanovenia, je v extrémnom rozpore s nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 238/04 a svojím obsahom zakladá pravú retroaktivitu.

2.1 Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 20S/14/2016 z 09.10.2017 porušil základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

2. Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 20S/14/2016 z 09.10.2017 porušil základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 20S/14/2016 z 09.10.2017 porušil základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 1 dodatkového protokolu.

4. Uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 20S/14/2016 z 09. 10. 2017 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia podľa ustanovenia § 11 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. za 2 úkony právnej služby vo výške 294, 66 € (2 x 147, 33 €) a 2 x za režijný paušál vo výške 17, 68 € (2 x 8, 84 €), spolu 312, 34 € a DPH 62, 47 €. Spolu s DPH 374, 81 €.“

II.

3. Z podania právneho zástupcu sťažovateľa z 15. februára 2017 adresovaného krajskému súdu vyplýva, že vo veci sp. zn. 20 S 14/2016 požaduje náhradu trov konania v celkovej výške 15 015,69 €. Trovy právneho zastúpenia podľa tarifnej odmeny vyčísl'uje na 454,74 €, daň z pridanej hodnoty na 90,95 € a súdne poplatky na 70 €, teda celkom 615,69 €. Trovy zmluvnej odmeny vyčísl'uje na 12 000 €, ako aj daň z pridanej hodnoty vo výške 2 400 €, celkom 14 400 €.

4. Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 z 26. júna 2017 vydaného vyšším súdnym úradníkom vyplýva, že riaditeľstvo je povinné zaplatiť sťažovateľovi sumu 70 € súdneho poplatku a sumu 545,69 € trov právneho zastúpenia advokátom. Podľa názoru krajského súdu Správny súdny poriadok, ktorý nadobudol účinnosť od 1. júla 2016, priznanie všetkých trov súdneho konania v prípade, ak po zrušení rozhodnutia správneho orgánu došlo k vydaniu nového rozhodnutia, ktoré sa na základe novej žaloby opäť zrušilo

preto, že sa správny orgán odchýlil od právneho názoru vysloveného v prvom rozsudku súdu (v danom prípade sp. zn. 20 S 89/2009) bez toho, aby došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu, neumožňuje. Ak orgán verejnej správy v ďalšom konaní nepostupoval v súlade s právnym názorom súdu a súd opätovne zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy z tých istých dôvodov, môže súd i bez návrhu v zrušujúcom rozsudku uložiť orgánu verejnej správy pokutu podľa § 191 ods. 6 druhej vety Správneho súdneho poriadku. V danom prípade súd uvedené ustanovenie ani neaplikoval (rovnako ako neaplikoval ani ustanovenie § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré po 30. júni 2016 nie je možné v danej veci vôbec aplikovať, a to ani s poukazom na § 491 ods. 2 druhú vetu Správneho súdneho poriadku), keďže rozhodnutie orgánu verejnej správy zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku (z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nedostatok dôvodov), teda z odlišného dôvodu, než v prípade predchádzajúceho rozsudku č. k. 20 S 89/2009-102 z 20. novembra 2012 pri aplikácii § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (rozhodnutie orgánu verejnej správy vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci). O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku. Pokiaľ sťažovateľ požadoval popri tarifnej odmene aj zmluvnú odmenu, treba poukázať na uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 466/2011-14 z 20. októbra 2011, v zmysle ktorého súčasťou trov konania je aj odmena advokáta, ktorej spôsob výpočtu je upravený v § 18 ods. 1 vyhlášky. Náhrada trov právneho zastúpenia sa určuje vždy podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene. Zmluvná odmena sa môže vzťahovať iba na právnu pomoc poskytnutú klientovi jeho advokátom pri vymáhaní jeho nárokov mimo súdneho konania, a preto túto nemožno zahrnúť do trov súdneho konania.

5. Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 z 9. októbra 2017 vydaného sudcom vyplýva, že sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 z 26. júna 2017 vydanému vyšším súdnym úradníkom bola zamietnutá. Podľa názoru krajského súdu pokiaľ sťažovateľ namietal, že mu krajský súd nepriznal zmluvnú odmenu, treba uviesť, že v zmysle § 491 ods. 2 Správneho súdneho poriadku zostal zachovaný právny účinok úkonu, ktorý urobil právny zástupca sťažovateľa za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. samotný úkon právnej služby advokáta. Avšak ak o nároku na náhradu trov bolo rozhodnuté už po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho

poriadku, potom je potrebné aj o výške náhrady za tento úkon rozhodovať podľa Správneho súdneho poriadku, teda podľa právnej úpravy účinnej ku dňu rozhodovania o výške trov. S úkonom právnej služby vykonaným za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku ešte automaticky nevzniká ďalší nárok, a to nárok na náhradu trov v súvislosti s týmto úkonom. Tento nárok totiž vzniká až rozhodnutím súdu o náhrade trov konania. Tento nárok vzniknutý za novej právnej úpravy je preto potrebné v súlade so zásadou všeobecného zákazu retroaktivity právnych noriem posúdiť podľa novej právnej úpravy. Tento názor je v súlade aj s nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 238/04. V súčasnosti platný Správny súdny poriadok neumožňuje priznať úplnú náhradu trov konania v prípade, ak po súdnom zrušení rozhodnutia správneho orgánu došlo k vydaniu nového rozhodnutia, ktoré súd na základe novej žaloby opäť zrušil preto, že sa správny orgán odchýlil od právneho názoru vysloveného v prvom rozsudku súdu. Ak by orgán verejnej správy v ďalšom konaní nepostupoval v súlade s právnym názorom súdu a súd by opätovne zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy z tých istých dôvodov, môže súd aj bez návrhu v zrušujúcom rozsudku uložiť orgánu verejnej správy pokutu podľa § 191 ods. 6 druhej vety Správneho súdneho poriadku. Uzavretím zmluvy o poskytnutí právnej pomoci sa zakladá právny vzťah medzi klientom a advokátom, teda dohoda klienta s advokátom o poskytnutí právnej pomoci honorovanej zmluvnou odmenou sa môže dotýkať len účastníkov týmto úkonom založeného právneho vzťahu. Uzavretím zmluvy o právnej pomoci vzniká nielen povinnosť advokáta poskytnúť klientovi právne služby, ale aj jeho právo na odmenu od klienta za vykonanú právnu pomoc. Povinnosť zaplatiť odmenu advokátovi teda vyplýva zo zmluvy o poskytnutí právnej pomoci a pokiaľ sa účastníci takejto zmluvy dohodli na odmene, je povinnosťou klienta túto odmenu advokátovi zaplatiť bez ohľadu na výsledok konania či postup advokáta v konaní. Súd však na priznanie nároku na náhradu trov konania používa iné kritériá, a to zásadu úspechu v konaní, resp. zrušenie napadnutého rozhodnutia a nie je viazaný dohodou o zmluvnej odmene uzavretou medzi účastníkom a jeho právnym zástupcom. Tento procesný postup súdu sa vzťahuje nielen na priznávanie náhrady trov podľa § 167 ods. 1, ale aj podľa § 167 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, teda aj na prípady, v ktorých súd prizná úplnú náhradu trov konania. Právne irelevantný je tiež predmet prieskumu (či ide o poskytnutie právnej služby v konaní o žalobe alebo v inom type konania v rámci správneho súdnictva), pretože konkrétny predmet prieskumu tú skutočnosť, že dohoda

o zmluvnej odmene zaväzuje len účastníkov tejto dohody, žiadnym spôsobom neovplyvňuje.

III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

8. Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia

označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

10. Sťažovateľ predovšetkým namieta, že krajský súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania nesprávne aplikoval Správny súdny poriadok, hoci výšku trov konania, náhradu ktorých úspešnému sťažovateľovi priznal, mal posúdiť podľa Občianskeho súdneho poriadku, keďže išlo o trovy vzniknuté do 30. júna 2016, teda ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Okrem toho je toho názoru, že pri správnej aplikácii § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku mal nárok nielen na tarifnú, ale aj na zmluvnú odmenu právneho zástupcu. Inými slovami, sťažovateľ nastoľuje otázku intertemporality pri rozhodovaní o náhrade trov konania v súvislosti so zmenou právnej úpravy, ku ktorej v priebehu konania došlo, ako aj otázku správneho výkladu ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

11. Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na konkrétne okolnosti daného prípadu nehrá otázka intertemporality (či sa má pri rozhodovaní o náhrade trov konania postupovať

podľa Občianskeho súdneho poriadku alebo podľa Správneho súdneho poriadku) relevantnú úlohu.

Podľa § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak po zrušení rozhodnutia správneho orgánu došlo k vydaniu nového rozhodnutia, ktoré sa k novej žalobe opäť zrušilo preto, že sa správny orgán odchýlil od právneho názoru vysloveného v prvom rozsudku súdu bez toho, aby došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu, uloží súd správnemu orgánu, aby žalobcovi nahradil všetky trovy súdneho konania.

12. Medzi účastníkmi konania sa javí ako nesporné, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 20 S 14/2016 zo 6. decembra 2016 bolo rozhodnutie riaditeľstva zrušené ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, hoci skorším rozsudkom krajského súdu sp. zn. 20 S 89/2009 z 20. novembra 2012 bolo skoršie rozhodnutie riaditeľstva zrušené z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, avšak obe zrušené rozhodnutia riaditeľstva boli rovnaké.

Za uvedeného stavu je sťažovateľ toho názoru, že bola naplnená hypotéza ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keďže riaditeľstvo sa neriadilo právnym názorom vysloveným v skoršom rozsudku a v rozpore s ním opätovne rozhodlo rovnako ako predtým. Preto by riaditeľstvo malo nahradiť sťažovateľovi všetky vzniknuté trovy konania, čo podľa sťažovateľa predstavuje určitú zákonom predvídanú sankciu za nerešpektovanie záväzného právneho názoru vysloveného krajským súdom.

Naproti tomu krajský súd v uznesení sp. zn. 20 S 14/2016 z 26. júna 2017 vydanom vyšším súdnym úradníkom vyslovuje názor, podľa ktorého hypotéza ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nie je v danom prípade naplnená, keďže rozhodnutie riaditeľstva bolo neskorším rozsudkom krajského súdu zrušené pre nepreskúmateľnosť v dôsledku nedostatku dôvodov, nie teda pre nesprávne právne posúdenie veci, resp. pre nerešpektovanie záväzného právneho názoru krajského súdu (ako v skoršom rozsudku).

Sťažovateľ tvrdí, že podmienky pre uplatnenie postupu podľa § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku sú splnené už tým, že správny orgán bez toho, aby došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu, sa odchýli od právneho názoru vysloveného

v skoršom rozsudku krajského súdu, nie teda až zrušením rozhodnutia z tých istých dôvodov. Keďže krajský súd v uznesení sp. zn. 20 S 14/2016 z 9. októbra 2017 vydanom sudcom tento právny názor sťažovateľa nepopiera, sťažovateľ tento právny názor považuje za nesporný.

13. Podľa názoru ústavného súdu s uvedenými závermi sťažovateľa nemožno súhlasiť.

Z už citovaného ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku jednoznačne vyplýva, že neúspešnému správne orgánu možno uložiť povinnosť nahradiť všetky trovy súdneho konania úspešnému žalobcovi iba vtedy, ak sa na základe novej žaloby opätovne zrušilo rozhodnutie správneho orgánu preto, že sa tento odchýlil od právneho názoru vysloveného v skoršom rozsudku bez toho, aby došlo k zmene skutkového alebo právneho stavu. Skutočnosť, že sa správny orgán v novom rozhodnutí neriadil skorším rozsudkom súdu, musí zo záverov novšieho rozsudku súdu vyplývať. Za daného stavu však novšie rozhodnutie riaditeľstva zrušil krajský súd výslovne pre nepreskúmateľnosť spôsobenú nedostatkom dôvodov, nie teda pre nesprávne právne posúdenie, resp. pre nerešpektovanie skôr vysloveného záväzného právneho názoru.

Pokiaľ je sťažovateľ tej mienky, že jeho výklad ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku je nesporný, pretože krajský súd v uznesení sp. zn. 20 S 14/2016 z 9. októbra 2017 vydanom sudcom (zrejme na rozdiel od uznesenia sp. zn. 20 S 14/2016 z 26. júna 2017 vydaného vyšším súdnym úradníkom) toto jeho tvrdenie nepopiera, treba uviesť, že uznesenie sudcu krajského súdu je jednoznačne založené na názore, podľa ktorého vec bolo treba posúdiť podľa Správneho súdneho poriadku, a preto ani nebol dôvod na to, aby sa výkladom ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku zaoberal. Nejde teda o to, že by sudca mlčky súhlasil s právnym názorom vyššieho súdneho úradníka.

Na základe dosiaľ uvedeného je ústavný súd toho názoru, že v danej veci hypotéza ustanovenia § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nebola naplnená. Znamená to, že aj keby sa mala vec posúdiť podľa Občianskeho súdneho poriadku, nebolo by možné

požiadavke sťažovateľa o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia advokátom podľa zmluvy o právnej pomoci vyhovieť.

14. Napokon je podstatné, že medzi účastníkmi je nesporné aj to, že Správny súdny poriadok ustanovenie obdobné ustanoveniu § 250k ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku nemá, pretože sankcionovanie správneho orgánu, ktorý nerešpektuje záväzný právny názor súdu, sa nerieši v rámci trov konania, ale pokutou. Inými slovami, pri aplikácii Správneho súdneho poriadku na túto vec by tak isto nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľa o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia advokátom podľa zmluvy o právnej pomoci.

15. Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2018